

liikenneyhteyksien muutosten myötä ovat tehneet palveluksen ensimmäisistäkin kuukausista lomien katkomia jaksoja.

Motivaatio elää vanhan perinteen varassa, mutta muutostekijöitäkin on paljon. Ajassa so-
tainvalidit ovat nousseet uude-
leen kansakunnan sankareiksi,
talvisodan alkua ja loppua uu-
tisoidaan näyttävästi mediassa.
Samaan aikaan toisaalla kave-
rille ei jätetä ja kaveria ei jätetä
taistelevat keskenään arvomaailman
sodankäyntiä. Yhteiskun-
nassa on tapahtunut voimakas-
ta yksilöllistymistä ja yhteisöllis-
yys saa uusia muotoja kulutta-
juuden ja kansallisesti merkittä-

vien lordien avulla.

Mitä tästä kiehtovasta mo-
nimutkaisen motivaation liet-
somasta selviytymisestä seu-
raa? Tutkijoiden mukaan intti
on suomalaisuuden instituutio
– identiteettikone. Se siis pitää
yllä suomalaisuuden identiteet-
tiä, ainakin miehillä. Tämä roo-
li näyttää siis kestävän muutos-
paineita, joista toki osa tukee si-
tä edelleen.

Muutama reunahuomautus
vielä. Kielentutkijoille Tunnetut
sotilaat tulee tarjoamaan paratii-
sin. Tutkijoiden oma kieli on ai-
van erityisen luistavaa ja haus-
kaa luettavaa eivätkä varusmies-
ten autenttiset haastattelut aina-

kaan vähennä lukunautintoa.

Tutkimuksen kohde on kyllä
merkittävä monella tavalla. Sii-
hen viittaa myös se, että julkis-
tustilaisuudessa ei yksikään pai-
kalle kutsutuista kommentaat-
toreista malttanut olla muiste-
lematta omia kokemuksiaan va-
rusmiespalveluksestaan. En mi-
näkään.

Koin lisäksi vielä oman väitös-
kirjani inkarnaation, kun vuosi-
kymmeniä tehtyä työtä on re-
feroitu kahdessa tilanteessa sa-
maan aikaan: tupakkaoikeuden-
käynnissä ja Tunnetuissa soti-
laissa.

Ajatellaanpa toisin

TUULA-MARIA AHONEN

Saku Tuominen ja Katja Lind-
roos avaavat kirjansa kertoma-
la, että se pyrkii vastaamaan kol-
meen kysymykseen: Miksi toi-
sin ajatteleminen on tänään tär-
keämpää kuin koskaan, miksi se
on niin vaikeata ja mitä asialle
voi tehdä?

Maailmassa on tällä hetkellä
enemmän yritystoimintaa, tava-
roiden valmistusta, asumuksia
ja suita ruokittaviksi kuin kos-
kaan. Ympäristön näkökulmasta
kehityksellä on pelottavia seura-
uksia. Viljelyskelpoinen maa vä-
henee, juomakelpoinen vesi eh-
tyy, kalasaaliit pienenevät ja jäte-
vuoret kasvavat. Punaisen Ristin
mukaan ympäristöpakolaisia on
todennäköisesti enemmän kuin

sotapakolaisia.

On mahdollista, että ilmas-
tonmuutoksen seurauksena val-
tavia kaupunkeja, jopa koko-
naisia valtioita joutuu veden va-
raan, kirjoittajat varoittavat. Tu-
levina vuosina ja vuosikymme-
ninä kotiplaneettamme tulee yl-
lättämään meidät monta kertaa.

Tämän kaiken keskellä ihmi-
sen ajatustoiminta on kaikkea
muuta kuin tilanteen tasalla.

Monenlaiset lukot ja pelot si-
tovat ihmisen kykyä ajatella luo-
vasti ja tuottaa uusia, välttämät-
tömiä ideoita. Kirjoittajat otta-
vat erilaiset lukot ja pelot vuo-
rollaan tarkasteluun.

Koulu kasvattaa edelleen
opiskelijansa käyttämään ensi-

Saku Tuominen &
Katja Lindroos
Ravistettava, omskakas.
Toisinajattelijan käsikirja
Tammi, 2009

sijaisesti vasenta aivopuoliskoa.
Meitä ei rohkaista epäilemään.
Opettellemme uskomaan soke-
asti. Kun me siirrymme koulus-
ta työelämään, meistä on tullut
ihmisiä, jotka ovat oppineet ole-
maan kyseenalaistamatta. Vasen
aivolohkomme voi ajaa meidät
logiikan ja järjestyksen nimissä
ilmeisiin järjettömyyksiin ja to-
siasioiden torjumiseen, kirjoitta-
jat toteavat.

Tämän ajan välttämätön haas-

te on opetella käyttämään molempia aivopuoliskoja. Oikealla aivopuoliskollamme on paljon annettavaa. Voimme yrittää oppia tunnistamaan omat luutuneet toimintatapamme, omissa aivoissamme olevat kytköksemme, jotka ovat alun perin syntyneet vuosisatojen aikana mutta joita me olemme joko vahvistaneet tai heikentäneet oman elämämme aikana.

Tämän jälkeen me voimme pyrkiä muuttamaan niitä haluamamme suuntaan. Kun me puhumme ravistamisesta, me puhumme uusien kytkösten aktivoitumisesta, totuttujen ratojen sekoittamisesta, kirjoittajat määrittävät. Viime kädessä ravistamiseen ryhtyminen lähtee kirjoittajien mukaan yksilöistä: yksi ihminen päättää ajatella toisin ja kerää rohkeutta myös tehdä toisin. Kyseenalaistaa. Kokeil-

la jotain. Epäonnistua. Kokeilla uudelleen.

Meidän on syytä ravistaa sekä ajankäyttöämme että tapaamme suhtautua aikaan. Tällä hetkellä meitä hallitsee kiire, joka on myös statussymboli. Kiireinen ihminen on tärkeä.

Ravistaja kohtaa epävarmuuden pelkonsa ja virheiden tekemisen pelkonsa. Jotta tuotaisi hyviä ideoita, on rohjetta-va tuottaa myös monia huonoja ideoita.

Ravistaja irrottautuu yhden totuuden maailmasta. On olemassa useita eri vastauksia, jotka voivat olla enemmän tai vähemmän oikeita ja kaiken lisäksi niiden oikeellisuus saattaa muuttua koko ajan, koska ympäröivä maailmakin muuttuu.

Tärkein ja vaikein ravistamisen kohde kirjoittajien mukaan on itsetunto. Itsetunto vaihte-

lee päivittäin ja myös sen mukaan, kenen seurassa me olemme. Siksi on olennaisen tärkeää, että ravistaja hakeutuu mahdollisuuksien mukaan ympäristöön, jolla on positiivinen vaikutus itsetuntoon. Todennäköisesti yksi nopeimmista tavoista vahvistaa muiden itsetuntoa on antaa myönteistä palautetta, kirjoittajat inspiroivat muutokseen. Suomessahan positiivisen palautteen antaminen on ki-ven alla.

Jäin kaipaamaan kirjasta yhtä asiaa: että kirjoittajat olisivat enemmän altistaneet itseään, tehneet ravistamisfilosofiaansa todellisemmaksi oman inhimillisyytensä ja inhimillisen erehtyvyytensä kautta. Tärkein opettamisen lajihan on malliopettaminen!